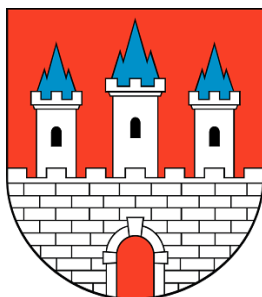

Tytuł opracowania

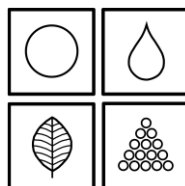
RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023

Zamawiający

Miasto Rawa Mazowiecka
Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego 5
96-200 Rawa Mazowiecka

Wykonawca

Dokumentacja Środowiskowa – Wojciech Pająk
Osiedle Leśne 7B/121
62-028 Koziegłowy (k. Poznania)
www.dokumentacja-srodowiskowa.pl
e-mail: poczta@dokumentacja-srodowiskowa.pl
tel.: 720-756-763

Data opracowania

SIERPIEŃ 2024

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	3
1.1. Przedmiot i cel opracowania	3
1.2. Podstawa prawna opracowania.....	3
1.3. Metodyka opracowania	3
2. OPIS REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA W LATACH 2022-2023	4
2.1. Realizacja zadań wyznaczonych w ramach Programu Ochrony Środowiska	4
2.2. Efekty realizacji Programu Ochrony Środowiska – analiza porównawcza	25
3. PODSUMOWANIE	32
<i>SPIS TABEL.....</i>	<i>35</i>
<i>SPIS WYKRESÓW.....</i>	<i>35</i>

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiot opracowania stanowi „**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka za lata 2022-2023**”.

Niniejszy Raport opisuje stopień wykonania zadań oraz celów środowiskowych zaplanowanych w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029” w odniesieniu do działań podjętych i zrealizowanych na terenie miasta w latach 2022-2023 (raport obejmuje pierwszy i drugi rok obowiązywania programu).

1.2. Podstawa prawna opracowania

Zgodnie z art. 18 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2024, poz. 54 ze zm.) z wykonania programu ochrony środowiska organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy województwa, powiatu lub gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa lub organu wykonawczego powiatu.

1.3. Metodyka opracowania

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2024, poz. 54 ze zm.) nie określa wymagań dotyczących zakresu i formy raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Zakres informacji, jakie zawiera Raport odpowiada treści przyjętego Programu Ochrony Środowiska (POŚ). W niniejszym Raporcie przedstawiono:

- opis realizacji przyjętych do wykonania zadań,
- analizę porównawczą realizacji Programu,
- wnioski i podsumowanie.

Opracowanie Raportu poprzedzone zostało pozyskaniem niezbędnych materiałów i informacji m.in. od następujących jednostek i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań wyznaczonych w ramach Programu Ochrony Środowiska:

- Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka,
- Starostwa Powiatowego w Rawie Mazowieckiej,
- Zakładu Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Rawie Mazowieckiej,
- Rawskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.,
- ZGO AQUARIUM Sp. z o.o.,
- Straży Miejskiej w Rawie Mazowieckiej,
- Nadleśnictwa Skierniewice,
- Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi,
- Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska – Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Łodzi;
- Łódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Bartoszewicach.

2. OPIS REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA W LATACH 2022-2023

2.1. Realizacja zadań wyznaczonych w ramach Programu Ochrony Środowiska

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowy opis przyjętych do realizacji zadań w latach 2022-2023 w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rawa Mazowiecka na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029”.

Tabela 1. Opis realizacji zadań zaplanowanych do wykonania w ramach „Programu Ochrony Środowiska” w latach 2022-2023

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA			
1.	Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii	Zrealizowane	PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA ➤ W ramach projektu pn. „Poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej (hali sportowej) w Rawie Mazowieckiej” zamontowano instalację fotowoltaiczną o mocy 11,7 kWp na dachu budynku hali sportowej przy ul. Tatar. Wartość tego elementu robót wyniosła 84 051,14 zł brutto. ➤ Montaż radarowych wyświetlaczy prędkości zasilanych za pomocą paneli solarnych. Wartość zadania to 116 558,50 zł brutto. PODMIOT REALIZUJĄCY: ZGO AQUARIUM SP. Z O.O. ➤ W 2023 r. wykonano dokumentację techniczną instalacji PV na budynku Aquarium Centrum Fit Rawa za kwotę 31 515,00 zł. Na podstawie opracowanej dokumentacji można będzie ubiegać się o dofinansowanie na realizację instalacji fotowoltaicznej na dachu obiektu. PODMIOT REALIZUJĄCY: ZAKŁAD ENERGETYKI CIEPLNEJ SPÓŁKA Z O.O.
2.	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budownictwie	Zrealizowane	➤ W 2023 r. wykonano instalację fotowoltaiczną na dachu budynku kotłowni zlokalizowanej przy ulicy Kazimierza Wielkiego 15 – koszt zadania: 194 400 zł netto. ➤ W 2023 r. w realizacji pozostawało zadanie polegające na wykonaniu instalacji fotowoltaicznej przy budynku biurowym zlokalizowanym na ulicy Solidarności 2A. PODMIOT REALIZUJĄCY: NFOŚiGW W WARSZAWIE + BENEFICJENCI ➤ W latach 2022-2023 (IV oraz V nabór) w ramach Programu Priorytetowego „Mój Prąd” Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie udzielił pomocy finansowej (dotacji) w łącznej wysokości 305 050,00 zł beneficjentom z obszaru Miasta Rawa Mazowiecka na realizację zadań z zakresu budowy przydomowych (prosumenckich) instalacji fotowoltaicznych. Wsparcia udzielono łącznie dla 51 mikroinstalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 344,960 kW. Całkowity koszt realizacji przydomowych instalacji fotowoltaicznych w ramach programu „Mój Prąd” na terenie miasta wynosi 1 692 737,25 zł (III i IV nabór).
3.	Instalacja fotowoltaiczna na terenie PS 1	Zrealizowane	PODMIOT REALIZUJĄCY: RAWSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJA SP. Z O.O. ➤ „Dostawa, montaż i uruchomienie instalacji fotowoltaicznych (PV) wraz z systemem monitoringu” - zadanie dotyczyło montażu czterech instalacji fotowoltaicznych (PV) wraz z systemem monitoringu pracy o łącznej mocy 180 kWp w 3 lokalizacjach: oczyszczalnia ścieków, PS-1 ul. Jerozolimska i SUW Kolejowa. Odbiory techniczne miały miejsce w styczniu 2023 r., natomiast włączenie instalacji przez PSP i rozpoczęcie ich pracy w marcu 2023 r. Instalacje wyprodukowały w 2023 r. 157,45 MWh energii elektrycznej. Wartość zadania wyniosła 585 000,00 zł netto. Zadanie zostało sfinansowane ze środków pożyczki WFOŚiGW w Łodzi z możliwością umorzenia w 50%.
4.	Instalacja fotowoltaiczna na terenie SUW Kolejowa	Zrealizowane	

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023*

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			➤ W grudniu 2023 r. uruchomiono kolejne postępowanie przetargowe na „Dostawę, montaż i uruchomienie instalacji fotowoltaicznych (PV) wraz z systemem monitoringu”. Inwestycja zostanie zrealizowana ze środków umorzenia pożyczki z WFOŚiGW w Łodzi. W ramach dostępnego budżetu 185.000 zł netto, planowana jest budowa instalacji fotowoltaicznych w dwóch lokalizacjach: UW Boguszyce (50 kW) oraz Baza Spółki ul. Słowackiego 70 (10 kW).
5.	Dofinansowanie wymiany źródeł ciepła i modernizacji systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA + WFOŚiGW W ŁODZI</u> W 2023 roku podjęto następujące uchwały, które określają zasady realizacji programu „Ciepłe Mieszkanie” na terenie Miasta Rawa Mazowiecka: ➤ Uchwała Nr LII/438/23 z dnia 28 czerwca 2023 r. w sprawie określania zasad udzielania dotacji celowych w ramach programu „Ciepłe Mieszkanie” realizowanego na terenie Miasta Rawa Mazowiecka w latach 2023-2024. ➤ Uchwała Nr LVI/470/23 z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie zmiany uchwały nr LII/438/23 Rady Miasta Rawa Mazowiecka w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowych w ramach programu „Ciepłe Mieszkanie” realizowanego na terenie Miasta Rawa Mazowiecka w latach 2023-2024. ➤ Program „Ciepłe Mieszkanie” ma na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. Wsparciem objęte są przedsięwzięcia polegające na wymianie nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe i poprawie efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. ➤ Miasto Rawa Mazowiecka podpisało umowę na dofinansowanie realizacji przedmiotowego programu z WFOŚiGW w Łodzi. Od 16.08.2023 r. do 30.10.2023 r. trwał I nabór wniosków. W tym czasie złożono 2 wnioski o dofinansowanie, podpisano 2 umowy, które zakończyły się złożeniem w grudniu 2023 r. wniosków o płatność. <u>PODMIOT REALIZUJĄCY: WFOŚiGW W ŁODZI + BENEFICIENCI</u> W latach 2022-2023 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi podpisał z beneficjentami (osobami fizycznymi) z obszaru Miasta Rawa Mazowiecka 116 umów w ramach programu „Czyste Powietrze” na dofinansowanie zadań z zakresu modernizacji energetycznej jednorodzinnych budynków mieszkalnych (wymiana przestarzałych urządzeń grzewczych oraz termomodernizacja). Łączna kwota udzielonej pomocy finansowej (dotacje) w ramach podpisanych umów wynosi 3 477 556 zł. Planowane efekty realizacji programu „Czyste Powietrze” na terenie miasta dla umów podpisanych w latach 2022-2023 przedstawiają się następująco: ➤ liczba budynków o poprawionej efektywności energetycznej – 114 szt., ➤ liczba zamontowanych niskoemisyjnych źródeł ciepła – 89 szt., ➤ redukcja zużycia energii końcowej – 1 659,2 MWh/rok,
6.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ogrzewania indywidualnego - zmiany systemu ogrzewania - likwidacja spalania paliw stałych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: WFOŚiGW W ŁODZI + BENEFICIENCI</u> W latach 2022-2023 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi podpisał z beneficjentami (osobami fizycznymi) z obszaru Miasta Rawa Mazowiecka 116 umów w ramach programu „Czyste Powietrze” na dofinansowanie zadań z zakresu modernizacji energetycznej jednorodzinnych budynków mieszkalnych (wymiana przestarzałych urządzeń grzewczych oraz termomodernizacja). Łączna kwota udzielonej pomocy finansowej (dotacje) w ramach podpisanych umów wynosi 3 477 556 zł. Planowane efekty realizacji programu „Czyste Powietrze” na terenie miasta dla umów podpisanych w latach 2022-2023 przedstawiają się następująco: ➤ liczba budynków o poprawionej efektywności energetycznej – 114 szt., ➤ liczba zamontowanych niskoemisyjnych źródeł ciepła – 89 szt., ➤ redukcja zużycia energii końcowej – 1 659,2 MWh/rok,

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023**

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			➤ redukcja emisji dwutlenku węgla (CO₂) – 748,1 Mg/rok, ➤ redukcja emisji pyłu zawieszonego PM10 – 3,1 Mg/rok, ➤ redukcja emisji benzo(a)pirenu – 2,9 kg/rok.
7.	Prowadzenie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB)	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków to pierwsza w Polsce baza źródeł ciepła i źródeł spalania paliw. Ewidencja budowana jest z informacji pozyskiwanych od właścicieli lub zarządców budynków. Dane dotyczą źródeł ciepła o mocy nominalnej mniejszej niż 1 MW. Dane ze złożonych przez obywateli deklaracji gromadzone są w systemie CEEB od 1 lipca 2021 r. Dane te pozwolą oszacować stan powietrza w Polsce. Od 18 września 2023 r. system CEEB działa w pełnej wersji tj. gromadzi dane nie tylko z deklaracji ale również inwentaryzacji, kontroli środowiskowych, przeglądów przewodów kominowych czy dane dotyczące udzielanego wsparcia socjalnego w zakresie ubóstwa energetycznego. Dzięki CEEB, gminy na bieżąco otrzymują informacje na temat tego, czym są ogrzewane domy na ich terenie. Jeżeli na terenie danej gminy funkcjonuje wiele nieekologicznych urządzeń grzewczych tak zwanych "kopciuchów", gmina może już teraz wykorzystywać raporty z CEEB do podejmowania działań mających na celu redukcję zanieczyszczeń powietrza. ➤ Miasto Rawa Mazowiecka w latach 2022-2023 aktywnie promowało, przyjmowało i wprowadzało do systemu deklaracje składane przez mieszkańców, uzyskując tym samym informacje o liczbie, rodzajach, stosowanych paliwach w źródłach ciepła znajdujących się na terenie miasta. ➤ Według danych zamieszczonych na stronie https://zoneapp.gunb.gov.pl/ranking/ wg stanu na 12.04.2023 r. poziom wypełnienia bazy CEEB dla Miasta Rawa Mazowiecka wyniósł 81% (do bazy wprowadzono deklaracje z 2 366 punktów adresowych na 2 897 punktów znajdujących się na terenie miasta), co przekładało się na 25 miejsce w województwie łódzkim.
8.	Szczegółowa inwentaryzacja źródeł, w których powinna nastąpić wymiana kotłów na paliwo stałe	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> Zadanie realizowane w ramach prowadzenia Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB).
9.	Kontynuacja działalności w postaci prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego w ramach programu priorytetowego „Czyste Powietrze”	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ Program „Czyste Powietrze” dotyczy wymiany starych pieców na paliwo stałe oraz poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych i jest skierowany do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych. Na podstawie aneksu do porozumienia z WFOŚiGW w Łodzi, zawartego 16.11.2019 r., w budynku Urzędu Miasta Rawa Mazowiecka działa punkt konsultacyjno-informacyjny programu „Czyste Powietrze”, w którym udzielane są szczegółowe informacje na temat programu. Mieszkańcy, których budynki

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023*

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			są usytuowane w granicach administracyjnych miasta Rawa Mazowiecka, mogą także uzyskać pomoc w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie oraz wniosków o płatność, a wnioski o dofinansowanie mogą składać w Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka. ➤ W 2022 roku za pośrednictwem Urzędu do WFOŚiGW w Łodzi zostało złożonych 37 wniosków o dofinansowanie oraz 33 wnioski o płatność. ➤ W 2023 roku za pośrednictwem Urzędu do WFOŚiGW w Łodzi zostało złożonych 57 wniosków o dofinansowanie oraz 44 wnioski o płatność. ➤ Informacje na temat programu „Czyste Powietrze” były przekazywane podczas spotkań z mieszkańcami, zamieszczane na bieżąco na stronie internetowej miasta, jak również umieszczane w skrzynkach pocztowych.
10.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W ramach zadania „Remont zaplecza hali sportowej przy ul. Tatar w Rawie Mazowieckiej” realizowanego w okresie od lipca 2022 r. do września 2022 r. dla zaplecza hali wykonano m.in.: instalację grzewczą, instalację wentylacji mechanicznej oraz instalację elektryczną z oświetleniem LED. ➤ Modernizacja klimatyzacji mechanicznej w budynku Miejskiego Domu Kultury - w ramach zadania wykonano naprawę centrali, wymieniono agregat chłodniczy oraz wykonano prace dotyczące układu chłodniczego sali widowiskowej, sali konferencyjnej, projektorni i reżyserki. Koszt zadania - 509.220,00 zł. ➤ Zakup i instalacja palnika gazowego w kotłowni Miejskiej Biblioteki Publicznej - w ramach zadania wymieniono na nowy niesprawny palnik gazowy w budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej. Koszt zadania - 24.869,37 zł. ➤ Poprawa infrastruktury sportowej w Mieście Rawa Mazowiecka - budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 2 - Zadanie realizowane jest w cyklu dwuletnim. W 2023 roku wykonano niezbędne prace wyburzeniowe, wykonano przyłącza wod.-kan. i energetyczne, przebudowano istniejącą salę gimnastyczną, wykonano nową salę gimnastyczną (stan surowy zamknięty). Wykonano też część prac instalacyjnych elektrycznych, wentylacyjnych i wodno-kanalizacyjnych oraz brukarskich. Wykonano także system kanalizacji deszczowej odwadniającej cały budynek szkoły i sale gimnastyczne. Przy tej okazji wykonano izolację przeciwwilgociową i termiczną fundamentów budynku szkoły.
11.	Poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej (hali sportowej przy ul. Tatar) w Rawie Mazowieckiej	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> W ramach projektu „Poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej (hali sportowej) w Rawie Mazowieckiej” realizowanego od lipca 2021 r. do września 2022 r. wykonano: termomodernizację budynku służącego sportowi i rekreacji, w tym m.in. ocieplenie ścian murowanych zaplecza, wykonanie nowych ścian hali z płyt warstwowych z rdzeniem PIR, wykonanie pokrycia dachu hali i zaplecza płytą dachową z rdzeniem PIR z jednoczesną wymianą

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023*

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			i wzmocnieniem konstrukcji nośnej hali, ocieplenie ścian fundamentowych poniżej gruntu wraz z izolacją przeciwwilgociową, wymiana okien i drzwi zewnętrznych, instalację grzewczą, wentylację nawiewno-wywiewną z odzyskiem ciepła, instalację elektryczną z oświetleniem LED, instalację fotowoltaiczną o mocy 11,22 kWp. Wartość projektu: 2 195 376,00 zł, w tym dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 1 399 538,68 zł.
12.	Kontrola mieszkańców w zakresie spalania odpadów i zabronionych paliw w paleniskach domowych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: STRAŻ MIEJSKA W RAWIE MAZOWIECKIEJ</u> ➤ W dniu 26.10.2016 r. strażnicy otrzymali upoważnienie do przeprowadzenia kontroli palenisk domowych, które mają na celu wykazanie, czym palą mieszkańcy i czy w tym zakresie stosują się do przepisów o ochronie środowiska. Funkcjonariusze wykonując kontrolę są uprawnieni do wstępu wraz z rzeczoznawcami i niezbędnym sprzętem przez całą dobę na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na których prowadzona jest działalności gospodarcza, a w godzinach od 6:00 do godziny 22:00 na pozostały teren. Mogą przeprowadzić badanie lub wykonywać inne niezbędne czynności kontrolne np.: pobrać próbki popiołu z paleniska jak i żądać pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywać i przesłuchiwać osoby w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego. Mają ponadto prawo do żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli. Należy podkreślić, że głównym celem działań strażników nie jest karanie mieszkańców miasta, lecz zapobieganie, poprzez informowanie i wyjaśnianie, o zanieczyszczaniu środowiska toksycznymi substancjami powstającymi w wyniku spalania w urządzeniach grzewczych odpadów lub niewłaściwego opału. ➤ W 2022 r. strażnicy miejscy przeprowadzili 22 przedmiotowe kontrole (w dwóch przypadkach nałożono mandat karny). ➤ W 2023 r. strażnicy miejscy przeprowadzili 24 przedmiotowe kontrole (w jednym przypadku nałożono mandat karny).
13.	Rozbudowa systemu ciepłowniczego w Rawie Mazowieckiej z wykorzystaniem wysokosprawnej kogeneracji - budowa elektrociepłowni wraz z ujednoliceniem istniejących systemów ciepłowniczych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: ZAKŁAD ENERGETYKI CIEPLNEJ SPÓŁKA Z O.O.</u> ROK 2022: ➤ Podłączenie dwóch obiektów do sieci ciepłowniczej na os. Zamkowa Wola poprzez budowę węzłów cieplnych w budynkach zlokalizowanych przy ulicach: Kazimierza Wielkiego nr działki: 118/14 (38 364,39 zł netto) oraz Mszczonowskiej 10 (37 000,00 zł netto). ➤ W 2022 roku Spółka w oparciu o zewnętrzną firmę projektową opracowała koncepcję budowy elektrociepłowni. Ponadto Spółka zleciła przygotowanie dokumentacji projektowej sieci ciepłowniczej oraz kabla energetycznego. W międzyczasie Spółka rozpoczęła procedurę pozyskiwania zgód lokalizacyjnych na sieć ciepłowniczą oraz kabel energetyczny od osób prywatnych oraz podmiotów publicznych (Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe, Wody Polskie, Rawsko-Mazowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa). W ramach trwającego procesu przygotowywania inwestycji, zostały złożone wnioski o warunki przyłączeniowe nowoprojektowanego

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023**

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			objektu elektrociepłowni do sieci gazowej oraz energetycznej. Rozpoczęto procedurę kompletowania niezbędnych dokumentów w celu ubiegania się o pozyskanie funduszy na dofinansowanie budowy elektrociepłowni. ROK 2023: ➤ Podłączenie obiektu do sieci ciepłowniczej na os. Solidarności poprzez budowę węzła cieplnego w budynku zlokalizowanym przy ulicy Zwolińskiego 1B – koszt: 229 919,37 zł netto. ➤ Głównym przedsięwzięciem inwestycyjnym o strategicznym znaczeniu, do którego spółka rozpoczęła przygotowania, jest budowa elektrociepłowni. Obiekt ma zastąpić ciepłownię osiedlową, zabezpieczając w ciepło na długie lata mieszkańców i innych odbiorców. W 2023 r. wykonano w tym celu m.in. odwierty geologiczne i geotechniczne, zrealizowano też jedną z dwóch części dokumentacji projektowej infrastruktury technicznej sieci ciepłowniczej oraz kabla energetycznego dotyczącej połączenia istniejących źródeł ciepła w oparciu o elektrociepłownię. Koszt tego zadania wyniósł 100 000 zł netto. Kontynuowano procedurę kompletowania niezbędnych dokumentów w celu ubiegania się o dofinansowanie zewnętrzne na budowę elektrociepłowni.
14.	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania energią	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> W Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka działa ekodoradca, który prowadzi działania informacyjne w zakresie programów dotyczących wymiany źródeł ciepła, prac termomodernizacyjnych, ochrony wody i powietrza. Udziela porad w zakresie możliwości uzyskania dofinansowania na realizację prac mieszczących się w tym zakresie, pomaga w składaniu wniosków dla osób fizycznych, doprecyzowuje w porozumieniu z instytucjami udzielającymi dofinansowania niejasności, wskazuje ścieżkę do uzyskania środków zewnętrznych dla mikro i małych przedsiębiorców. Prowadzi akcję informacyjną na temat różnych programów w ramach których można uzyskać dofinansowanie. W ramach ww. działań latach 2022-2023 przeprowadzono ponad 450 konsultacji indywidualnych.
15.	Prowadzenie systematycznych akcji edukacji ekologicznej w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza oraz uświadamianie nt. problemu niskiej emisji	Zrealizowane	
16.	Wymiana oświetlenia tradycyjnego na energooszczędne, wymiana urządzeń gospodarstwa domowego na energooszczędne	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W ramach projektu „Rewitalizacja zabytkowego centrum Rawy Mazowieckiej – zagospodarowanie przestrzeni publicznej Rynku Starego Miasta oraz obszaru staromiejskiego”, którego realizacja zakończyła się w 2022 roku zrealizowano m.in. prace związane z energooszczędnym oświetleniem. ➤ Wymiana i montaż nowych opraw oświetlenia ulicznego od tamy do ul. Fawornej (wymiana 28 szt. opraw sodowych na LED-owe). ➤ W ramach projektu „Poprawa efektywności energetycznej budynku użyteczności publicznej (hali sportowej) w Rawie Mazowieckiej” wykonano m.in. nową instalację elektryczną z oświetleniem typu LED. ➤ W ramach projektu „Remont zaplecza hali sportowej przy ul. Tatar w Rawie Mazowieckiej” wykonano m.in. nową instalację elektryczną z oświetleniem typu LED.

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023**

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
17.	Aktualizacja „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” oraz „Planu gospodarki niskoemisyjnej”	Zrealizowane (w 2021 r.)	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Rawa Mazowiecka – aktualizacja do 2030 r.” przyjęty został przez Radę Miasta Rawa Mazowiecka uchwałą nr XXXII/274/21 z dnia 30 września 2021 r. Realizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Rawa Mazowiecka” w perspektywie długoterminowej ma przyczynić się do osiągnięcia celów polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej do roku 2030, a więc: redukcji emisji gazów cieplarnianych (CO₂); redukcji zużycia energii finalnej (wzrost efektywności energetycznej) oraz wzrostu udziału OZE w zużyciu energii finalnej (bilansie energetycznym). Celem strategicznym „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Rawa Mazowiecka” jest również osiągnięcie stałej poprawy jakości powietrza poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń – głównie benzo(a)pirenu oraz pyłów zawieszonych.
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM			
18.	Uwzględnianie standardów akustycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W latach 2022-2023 uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, fragment obrębu ewidencyjnego Nr 5, położony w rejonie ul. Opoczyńskiej (uchwała nr XXXVII/324/22 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 24 marca 2022 r.) oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, obręb ewidencyjny Nr 2 (uchwała nr LIV/453/23 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 14 września 2023 r.). ➤ Uchwalone w latach 2022-2023 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) ustalają dopuszczalne poziomy natężenia hałasu dla określonych rodzajów terenów zgodnie z przepisami odrębnymi tj. Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007, nr 120, poz. 826 ze zm.). Dodatkowo MPZP na terenach obiektów produkcyjnych, składów i magazynów dopuszczają realizację ekranów akustycznych bezpośrednio przy granicy terenów podlegających ochronie przed hałasem.
19.	Rozbudowa i modernizacja dróg wojewódzkich i powiatowych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: ZARZĄD DRÓG WOJEWÓDZKICH W ŁÓDZI</u> ➤ W ramach zadania pn. „Likwidacja wykluczenia komunikacyjnego w Łódzkiem - modernizacja dróg wojewódzkich w celu zwiększenia dostępności do sieci kolejowej i PKS” na terenie Miasta Rawa Mazowiecka pracami objęto odcinek drogi wojewódzkiej nr 707 od km 23+560 do km 23+886. Zakres zrealizowanych prac obejmował wymianę warstw bitumicznych jezdni. Koszt zadania wyniósł 251 505,34 zł. Zadanie zrealizowano w latach 2022-2023. <u>PODMIOT REALIZUJĄCY: POWIAT RAWSKI</u> ➤ Remont drogi powiatowej nr 4110E Rawa Mazowiecka - Dziurdzioły (gr. pow.) na odcinkach od km 0+715 km do km 0+882, od km 0+942 do km 1+368, od km 1+464 do km 1+744, od km 3+600 do km 4+600 i od km 6+300 do km 6+350 (długość odcinka w granicach Miasta Rawa Mazowiecka – 873 m). Całkowita wartość zadania: 1 636 732,22 zł (w tym w granicach miasta:

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023*

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			1 121 545,24 zł). Zakres rzeczowy zadania: wykonanie nawierzchni bitumicznej (warstwa wiążąca 4 cm, warstwa ścieralna 4 cm), wymiana kostki betonowej na chodnikach, oznakowanie pionowe i poziome. ➤ Przebudowa ul. Tomaszowskiej od ul. Konstytucji do Ronda im. Św. Jana Pawła II - długość odcinka: 1,325 km; wartość zadania - 2 915 917,46 zł; zakres rzeczowy: wykonanie nawierzchni bitumicznej (warstwa wyrównawcza 2 cm, warstwa ścieralna 4 cm), wymiana kostki betonowej na chodnikach, doświetlenie przejść dla pieszych, oznakowanie pionowe i poziome.
20.	Bieżące utrzymanie dróg gminnych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W wyniku przeprowadzonego przetargu w trybie podstawowym i zawartej umowy na usługę polegającą na utrzymaniu czystości i porządku na drogach gminnych i powiatowych w granicach administracyjnych Miasta Rawa Mazowiecka przeznaczono dla wykonawcy świadczącego tę usługę wynagrodzenie w kwocie 184 664,34 zł, która obejmuje swym zakresem dziewięć-krotnie kompleksowe zamykanie wszystkich ulic wymienionych w załączniku do umowy. Prace te wykonywane są w oparciu o odrębne zlecenia. ➤ W latach 2022-2023 na zimowe utrzymanie dróg wydatkowano kwotę 1 565 216,00 zł. ➤ W latach 2022-2023 na bieżące utrzymanie dróg w tym m.in. remonty nawierzchni asfaltowych i gruntowych, utrzymanie oznakowania poziomego i pionowego, konserwację oświetlenia i sygnalizacji oraz czyszczenie separatorów wydatkowano kwotę 682 375,22 zł.
OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE (PEM)			
21.	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W latach 2022-2023 uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, fragment obrębu ewidencyjnego Nr 5, położony w rejonie ul. Opoczyńskiej (uchwała nr XXXVII/324/22 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 24 marca 2022 r.) oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, obręb ewidencyjny Nr 2 (uchwała nr LIV/453/23 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 14 września 2023 r.). ➤ Uchwalone w latach 2022-2023 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) ustalają granice pasa ochronnego (technologicznego) od napowietrznych linii elektroenergetycznych 15 kV o szer. 7,5 m licząc od osi linii w obydwie strony, w którym obowiązuje m.in. zakaz budowy nowych budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi.
22.	Edukacja mieszkańców na temat zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: POWIAT RAWSKI</u> Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2024, poz. 54 ze zm.) prowadzący instalację radiokomunikacyjną, radionawigacyjną i radiolokacyjną, której równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującą pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz jest zobowiązany zgłosić do Starosty nowo zbudowaną instalację przed rozpoczęciem jej eksploatacji lub wówczas, gdy jest ona zmieniana. Do rozpoczęcia
23.	Inwentaryzacja źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego	Zrealizowane	

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			eksploatacji instalacji emitującej PEM można przystąpić, jeżeli Starosta w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji. Starosta Rawska udostępnia na stronie internetowej powiatu pod adresem https://bip.powiatrawski.pl/2817,instalacje-wytwarzajace-pola-elektromagnetyczne informacje o zgłoszonych i zmienionych instalacjach wytwarzających pole elektromagnetyczne wraz z wynikami z pomiarów promieniowania elektromagnetycznego dla celów ochrony środowiska. W latach 2022-2023 z obszaru Miasta Rawa Mazowiecka przyjęto następujące zgłoszenia dot. instalacji emitujących PEM: ROK 2022: ➤ Informacja o zmianie danych instalacji - stacja bazowa 806 (91967N!) RAWA MAZOWIECKA DCS, zlokalizowana na działce nr 544 przy ul. Przemysłowej 4 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Zgłoszenie instalacji wytwarzającej pole elektromagnetyczne - stacja bazowa RAW3305B, zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy ul. Mszczonowskiej 36 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Informacja o zmianie danych instalacji - stacja bazowa RAW3301A, zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy ul. Opoczyńskiej 8 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Informacja o zmianie danych - stacja bazowa 28643(91577N!), zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy ul. Mszczonowskiej 36 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Informacja o zmianie danych - stacja bazowa RAW3301A, zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy ul. Opoczyńskiej 8 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Zgłoszenie instalacji - stacja bazowa RAW3306, zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy Pl. Wolności 4 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Zgłoszenie instalacji - stacja bazowa RAW3308A, zlokalizowana na dz. nr 98 w obr. 2 miasta Rawa Mazowiecka - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Informacja o zmianie danych - stacja bazowa RAW3301A, zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy ul. Opoczyńskiej 8 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwier-

RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			dzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Informacja o zmianie danych – stacja bazowa RAW3304A, zlokalizowana w Rawie Maz. przy ul. 1-go Maja 1a - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektro-magnetycznych. ➤ Informacja o zmianie danych – stacja bazowa 23854(91165N!), zlokalizowana w Rawie Maz. przy Pl. Wolności 4 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ROK 2023: ➤ Informacja o zmianie danych – stacja bazowa nr BT37997 RAWA_KAZIMIERZA_WIELKIEGO, zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy ul. Kazimierza Wielkiego 32 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Zgłoszenie instalacji - stacja bazowa BT31713 RAWA_KAZIMIERZA_WIELKIEGO, zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy ul. Kazimierza Wielkiego 31, na działce nr 97/3 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Informacja o zmianie danych – stacja bazowa RAW3308A, zlokalizowana na działce nr 98 w obrębie 2 miasta Rawa Mazowiecka - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Informacja o zmianie danych – stacja bazowa RAW3305B, zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy ul. Mszczonowskiej 36 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Informacja o zmianie danych – stacja bazowa 28643(91577N!), zlokalizowana w Rawie Maz. przy ul. Mszczonowskiej 36 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól PEM. ➤ Informacja o zmianie danych – stacja bazowa 91332 (91332N!) RAWA MAZOWIECKA PKS, zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy ul. Wałowskiej 3 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. ➤ Zgłoszenie instalacji – stacja bazowa BT31350 RAWA MAZOWIECKA PÓŁNOC, zlokalizowana w Rawie Mazowieckiej przy ul. Mszczonowskiej 36 - na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, że w otoczeniu instalacji, nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023*

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI			
24.	Upowszechnienie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej w zakresie prawidłowego stosowania i przechowywania środków ochrony roślin oraz ograniczanie ich złego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: ŁÓDZKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO</u> W latach 2022-2023 na terenie Miasta Rawa Mazowiecka przeprowadzono 20 szkoleń w zakresie środków ochrony roślin oraz zaleceń dobrej praktyki rolniczej, w których udział brało 580 uczestników. Udzielono również 44 porad indywidualnych w zakresie ochrony środowiska, w tym w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.
25.	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: RAWSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJA SP. Z O.O.</u> ➤ Z okazji Światowego Dnia Wody w marcu 2022 i 2023 r. Spółka organizowała dni otwarte dla uczniów rawskich szkół. Do zwiedzania udostępniono obiekt stacji Uzdatniania Wody przy ul. Kolejowej. Obsługa stacji zapoznawała dzieci i młodzież z technologią oczyszczania i uzdatniania wody. W dniach otwartych tylko w 2023 r. wzięło udział łącznie ponad 240 uczniów szkół podstawowych i średnich z Rawy Mazowieckiej. ➤ Na terenie Oczyszczalni Ścieków Żydymice otwarta jest ścieżka edukacyjna dla dzieci i młodzieży z terenu powiatu rawskiego. Grupy szkolne mogą zwiedzać ścieżkę i obiekt po wcześniejszym uzgodnieniu terminu z kierownictwem oczyszczalni. ➤ Spółka jest otwarta na współpracę ze szkołami i uczelniami wyższymi. W 2022 i 2023 r. studenci SGGW w Warszawie mieli okazję do zapoznania z technologią oczyszczania ścieków. Spółka organizuje staże dla studentów - w latach 2022-2023 łącznie 3 staże studentów Politechniki Warszawskiej i Politechniki Łódzkiej. ➤ W marcu 2022 r. Spółka zorganizowała po raz kolejny konkurs dla uczniów rawskich szkół. Motywem przewodnim była woda oraz właściwe korzystanie z jej zasobów. Wpłynęło ponad 200 prac. Autorzy najciekawszych zostali nagrodzeni nagrodami rzeczowymi, a wybrane prace opublikowane na stronie internetowej Spółki. ➤ W trybie ciągłym na stronie internetowej Spółki prowadzone są działania informacyjno-edukacyjne. Na stronie internetowej www.rawik.pl publikowane są komunikaty zachęcające w okresie letnim do wykorzystywania wody deszczowej do podlewania zamiast wody uzdatnionej z wodociągu. Spółka uruchomiła akcję informacyjną dotyczącą zasad korzystania z kanalizacji - dla mieszkańców przygotowano broszury, które w obrazowy sposób przedstawiają czego nie można wrzucać do kanalizacji.
26.	Połączenie zbiorników wodnych Dolna i Tatar w Rawie Mazowieckiej	W trakcie realizacji	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W latach 2022-2023 realizowano prace z zakresu opracowywania dokumentacji technicznej oraz środowiskowej dla zadania polegającego na połączeniu zbiorników wodnych Dolna i Tatar. Połączenie zbiorników zrealizowane będzie poprzez likwidację zapory dzielącej zbiorniki, zasypaniu istniejącego tam jazu (żelbetowa budowla hydrotechniczna), pogłębieniu zbiornika Tatar, uformowaniu skarp zbiornika, budowie mostu łączącego oba brzegi zbiornika, budowie

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023**

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			drogi eksploatacyjnej wokół nowej części zbiornika, która stanowić będzie kontynuację istniejącej ścieżki pieszo-rowerowej. W roku 2023 zakończono badania przyrodnicze fauny i flory w obrębie inwestycji. Zaktualizowano Raport Oceny Oddziaływania na Środowisko. Projektant przekazał projekt budowlany. W trakcie realizacji pozostaje etap opracowania dokumentacji technicznej. Inwestor jednocześnie jest w trakcie procedury uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia połączenia zbiorników wodnych. Wartość poniesionych/zakontraktowanych kosztów to 354 854,30 zł. ➤ W 2023 r. zrealizowano zadanie polegające na umocnieniu brzegów zbiornika Dolna. W wyniku przeprowadzonych prac na zbiorniku nastąpiło wzmocnienie gruntu w obrębie rurociągu napływowego w Małej Elektrowni Wodnej. Prowadzone były roboty naprawcze przy zaporze czołowej oraz roboty budowlane przy zaporze bocznej lewej. Odtworzone zostały: kanał rurowy przy rowie opaskowym, sieć kontrolno-pomiarowa zbiornika – piezometri i repery. Na zbiorniku Tatar natomiast zostały wykonane roboty na zaporze czołowej poprzez zagęszczenie i uzupełnienie gruntu zapory oraz odbudowana została wierzchnia warstwa utwardzenia zapory. Koszt inwestycji wyniósł 2.044.958,39 zł. Zadanie zostało dofinansowane z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego w wysokości 150 tys. zł, w ramach naboru wniosków w zakresie renowacji zbiorników małej retencji w celu zapobiegania skutkom suszy „Renowacja zbiorników wodnych”.
27.	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA</u> <u>WODY POWIERZCHNIOWE:</u> ➤ W latach 2022-2023 prowadzono badania monitoringowe stanu następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), na terenie zlewni których położone jest miasto Rawa Mazowiecka: JCWP Rawka do Krzemionki, JCWP Rawka od Krzemionki do ujścia oraz JCWP Rylka. Na podstawie prowadzonych badań dla ww. JCWP stwierdzono przekroczenia następujących parametrów: benzo(a)piren, fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, ogólny węgiel organiczny, ichtiofauna. <u>WODY PODZIEMNE:</u> ➤ Na terenie Miasta Rawa Mazowiecka znajduje się 1 punkt badawczy jakości wód podziemnych wyznaczony w ramach systemu monitoringu krajowego (PMŚ). Punkt zlokalizowany jest przy Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej-Curie. Ostatnie badania jakości wód podziemnych w ww. punkcie przeprowadzono w 2022 r. Wyniki badań oraz charakterystyka punktu przedstawiają się następująco: nr punktu: 1156; stratygrafia: jura górna; głębokość do stropu warstwy wodonośnej: 31,60 m p.p.t.; przedział ujętej warstwy wodonośnej: 31,60-60,00 m p.p.t.; zwierciadło wody: napięte; typ ośrodka wodonośnego: szczelinowo-krasowy; rodzaj punktu pomiarowego: studnia wiercona; data poboru próbki: 06.05.2022 r.; klasa jakości wód podziemnych (2022 r.): III (zadowolająca jakość).

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023*

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
28.	Dotacja dla spółek wodnych na utrzymywanie urządzeń melioracji wodnej	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO</u> W 2022 r. przyznano dotację celową Gminnej Spółce Wodnej w Rawie Mazowieckiej w wysokości 17 000,00 zł zgodnie z uchwałą nr 476/22 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie przyznania spółkom wodnym pomocy finansowej w formie dotacji celowej z budżetu Województwa Łódzkiego na rok 2022.
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA			
29.	Modernizacja oczyszczalni ścieków	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: RAWSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJA SP. Z.O.O.</u> ➤ Dostawa, montaż i uruchomienie kraty hakowej dla potrzeb oczyszczalni ścieków Żydomicie - zadanie inwestycyjne o wartości 548.790 zł zostało dofinansowane z Funduszu Spójności w kwocie 373.700 zł. ➤ Modernizacja stacji zlewnej na oczyszczalni ścieków - zakres zadania obejmował wymianę szafy sterującej, przepływomierza, wyposażenie w dodatkową zasuwę oraz docieplenie – koszt zadania wyniósł 47.853 zł. ➤ Remont wirówki nr 2 do odwadniania osadów na oczyszczalni ścieków - koszt 70.900 zł. ➤ Zakup mieszałki do komory 43 na oczyszczalni ścieków - w wyniku przeprowadzonego rozeznania rynku, zlecono w dn. 02.11.2023 r. dostawę nowego mieszałki zatapialnego (Sulzer) do zbiornika osadu przefermentowanego na oczyszczalni ścieków za kwotę 56.900 zł netto.
30.	Renowacja kanalizacji sanitarnej w ul. Zwolińskiego	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: RAWSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJA SP. Z.O.O.</u> ➤ W 2022 r. zostało zrealizowane zadanie inwestycyjne pn. „Renowacja kanalizacji sanitarnej w ulicy Zwolińskiego w Rawie Mazowieckiej”. Umowę na realizację zawarto 21 lutego 2022 r. z firmą UNIMARK Sp. z o.o. z Wadowic. Realizacja została przewidziana w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Termin zakończenia 24.10.2022 r. Renowację sieci sanitarnej o długości 413 m wykonano metodą bezwykopową. Realizacja inwestycji kosztowała 458.185,00 zł netto, pozyskane dofinansowanie wyniosło 265.846,00 zł.
31.	Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: RAWSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJA SP. Z.O.O.</u> ➤ Budowa kanalizacji sanitarnej w Placu Wolności (przy Starostwie Powiatowym) - realizacja dotyczyła przebudowy ok. 30 mb odcinka kanalizacji sanitarnej. Wykonawcą zadania była firma TECH-BUD z Rawy Mazowieckiej. Protokół odbioru końcowego podpisano w dniu 02.06.2022 r. Koszt zadania: 25.000,00 zł netto.
32.	Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej	Zrealizowane	➤ Renowacja kanalizacji deszczowej w ul. Łowickiej - wykonawca robót – firma TECH-BUD z Rawy Mazowieckiej. Zakres zadania obejmował przebudowę ok. 60 m odcinka kanalizacji deszczowej. Koszt realizacji 60.000,00 zł netto. Roboty zrealizowano w 2022 r. ➤ Modernizacja systemu AKPiA na PS-1 - zakres robót, wykonanych w 2023 r, obejmował rozbudowę systemu monitoringu pracy przepompowni głównej. Koszt 11.500,00 zł netto. ➤ Zakup pompy do przepompowni P4 – zadanie zrealizowane w 2023 r. Koszt 14.500,00 zł netto.

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023**

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
33.	Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: RAWSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJA SP. Z O.O.</u> ➤ Przebudowa sieci wodociągowej w rejonie skrzyżowania ulic Tomaszowskiej i Przemysłowej w Rawie Mazowieckiej – zadanie obejmowało przebudowę ok. 132 mb sieci wodociągowej w ul. Tomaszowskiej (od skrzyżowania z ul. Przemysłową) w celu usprawnienia działania pierścieniowego systemu zaopatrzenia w wodę. W dniu 15.04.2022 r. została podpisana umowa na kwotę 185.000,00 zł netto z firmą TECH-BUD z Rawy Mazowieckiej. Termin zakończenia zadania: 06.05.2022 r. ➤ Przebudowa sieci wodociągowej – przejście pod trasą S8 - w ramach zamówienia została wybudowana sieć wodociągowa pomiędzy ul. W. Gąsiorowskiego i Opoczyńską, z wykonaniem przejścia wodociągu pod drogą ekspresową S8. Zakres zadania obejmował budowę (w technologii bezwypukowej) sieci wodociągowej PE100 RC SDR11 o średnicy Ø160 x 14,6 mm i długości 81,0 m. Koszt zadania: 105 000,00 zł netto. ➤ Na 2023 r. zaplanowano modernizację SUW Tatar. Finansowanie zapewniono ze środków pożyczki z NFOŚiGW w kwocie 2 mln złotych. Postępowanie przetargowe nie zostało rozstrzygnięte, ze względu na to, iż wartość najniższej oferty przekraczała o ponad 50% środki przeznaczone na sfinansowanie zamówienia. Zadanie zostało przesunięte do realizacji na lata kolejne, pod warunkiem uzyskania dofinansowania ze środków unijnych.
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY			
34.	Minimalizacja negatywnego wpływu działalności rolniczej na stan gleb poprzez wdrażanie Zasad Dobrej Praktyki Rolniczej	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: ŁÓDZKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO</u> W latach 2022-2023 na terenie Miasta Rawa Mazowiecka przeprowadzono 20 szkoleń w zakresie środków ochrony roślin oraz zaleceń dobrej praktyki rolniczej, w których udział brało 580 uczestników. Udzielono również 44 porad indywidualnych w zakresie ochrony środowiska, w tym w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.
35.	Wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych	Zrealizowane	
36.	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego konieczności ochrony gleb klas I-IV i racjonalnego gospodarowania ich zasobami	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W latach 2022-2023 uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, fragment obrębu ewidencyjnego Nr 5, położony w rejonie ul. Opoczyńskiej (uchwała nr XXXVII/324/22 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 24 marca 2022 r.) oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Rawa Mazowiecka, obręb ewidencyjny Nr 2 (uchwała nr LIV/453/23 Rady Miasta Rawa Mazowiecka z dnia 14 września 2023 r.). ➤ Uchwalone w latach 2022-2023 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) nie przewidują możliwości zagospodarowania terenów rolniczych i realizacji obiektów budowlanych o przeznaczeniu innym niż określone w planie (m.in. zakaz realizacji budynków).
37.	Prowadzenie rejestru terenów zdegradowanych i zdewastowanych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: POWIAT RAWSKI</u> ➤ W katalogu gruntów zdewastowanych i zdegradowanych mieszczą się m.in. grunty, które utraciły całkowicie wartość użytkową w wyniku działalności przemysłowej polegającej

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023*

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			na powierzchniowym wydobyciu kopaliny (wytwarziska poeksploatacyjne). Dla gruntów tych starosta wydaje, zgodnie z art. 22 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, decyzje w sprawach rekultywacji, określające m.in.: osobę obowiązującą do rekultywacji oraz kierunek i termin wykonania rekultywacji gruntów. Na podstawie art. 27 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ww. ustawy starosta przeprowadza co najmniej raz w roku kontrolę wykonania obowiązków rekultywacji gruntów zdewastowanych i zdegradowanych. ➤ Zgodnie z danymi przekazanymi przez Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej, wg stanu na dzień 31.12.2023 r., na terenie Miasta Rawa Mazowiecka znajduje się 0,80 ha gruntów zdewastowanych działalnością górniczą, które wymagają przeprowadzenia rekultywacji.
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW			
38.	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie miasta Rawa Mazowiecka w latach 2022-2023 realizowany był przez firmę ENERIS Surowce S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim, ul. Majowa 87/89, 97-200 Tomaszów Mazowiecki. ➤ Wykonawca zobowiązany został do przekazywania odebranych odpadów komunalnych do Instalacji Komunalnej – ZGO AQUARIUM Sp. z o.o. Odpady komunalne z terenu Miasta Rawa Mazowiecka zagospodarowywane były w Zakładzie ZGO AQUARIUM Sp. z o.o., Pukinin 140. ➤ Nieruchomości niezamieszkałe, w tym miejsca prowadzenia działalności gospodarczej oraz budynki użyteczności publicznej są zobowiązane do posiadania umowy na odbiór odpadów z firmą wpisaną do rejestru działalności regulowanej, prowadzonego przez Burmistrza Miasta Rawa Mazowiecka. ➤ Odbiór odpadów komunalnych niesegregowanych (zmieszanych) i segregowanych z terenu miasta Rawa Mazowiecka odbywał się zgodnie z harmonogramem odbioru utworzonym w oparciu o regulamin utrzymania czystości i porządku. ➤ Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany jest w Pukininie 140. Wykaz odpadów, które są przyjmowane do punktu określono w „Zasadach przyjmowania odpadów do PSZOK”. Odpady są przyjmowane od poniedziałku do piątku w godz. 7:00–18:00, a także w sobotę w godz. 7:00– 15:00. ➤ Dodatkowo zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady wielkogabarytowe, oraz zużyte opony odbierane były po ich wystawieniu przed posesję dwa razy w roku, w terminie określonym w harmonogramie odbioru odpadów. ➤ Na terenie Miasta Rawa Mazowiecka prowadzone są stałe kontrole sposobu pozbywania się odpadów komunalnych przez właścicieli nieruchomości. Wynika z nich, że nie ma nieruchomości, na których powstają odpady, a nie są one odbierane. W przypadku wątpliwości właścicieli nieruchomości wzywany jest do okazania dokumentów poświadczających odbiór odpadów.

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023*

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			ROK 2022: ➤ Koszt odbioru i transportu odpadów (ENERIS Surowce S.A.) wyniósł 1 316 492,87 zł. ➤ Koszt zagospodarowania odpadów (ZGO Aquarium Sp. z o.o.) wyniósł 1 880 038,53 zł. ➤ Łączna ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Miasta Rawa Mazowiecka w 2022 roku wyniosła 7 775,140 Mg, w tym: odebranych z nieruchomości – 7 359,130 Mg; zebranych w PSZOK - 168,707 Mg; zebranych przez podmioty zbierające - 247,303 Mg. ➤ Ilość odebranych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z terenu miasta wyniosła 5 014,670 Mg. ➤ Udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej masie odpadów komunalnych odebranych z terenu miasta wyniósł 64,5%. ➤ Miasto Rawa Mazowiecka osiągnęło poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w wysokości 25,1% (wymagany poziom w 2022 r. wynosił 25%). ROK 2023: ➤ Koszt odbioru i transportu odpadów (ENERIS Surowce S.A.) wyniósł 1 635 026,00 zł. ➤ Koszt zagospodarowania odpadów (ZGO Aquarium Sp. z o.o.) wyniósł 2 009 540,50 zł. ➤ Łączna ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Miasta Rawa Mazowiecka w 2023 roku wyniosła 7 310,645 Mg, w tym: odebranych z nieruchomości – 6 963,058 Mg; zebranych w PSZOK – 156,870 Mg; zebranych przez podmioty zbierające – 190,717 Mg. ➤ Ilość odebranych niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z terenu miasta wyniosła 4 808,670 Mg. ➤ Udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej masie odpadów komunalnych odebranych z terenu miasta wyniósł 65,8%. ➤ Miasto Rawa Mazowiecka osiągnęło poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w wysokości 28,8% (wymagany poziom w 2023 r. wynosił 35%).
39.	Porządkowanie dzikich wysypisk	Zrealizowane	PODMIOT REALIZUJĄCY: STRAŻ MIEJSKA W RAWIE MAZOWIECKIEJ ➤ W 2022 r. przeprowadzono 1 interwencję z zakresu występowania „dzikich” wysypisk odpadów. ➤ W 2023 r. przeprowadzono 1 interwencję z zakresu występowania „dzikich” wysypisk odpadów.
40.	Coroczne opracowanie „Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi”	Zrealizowane	PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA ➤ „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Rawa Mazowiecka za 2022 rok” zamieszczona została na stronie internetowej miasta pod adresem: https://www.rawamazowiecka.pl/plik,17231,analiza-stanu-gospodarki-odpadami-komunalnymi-2022-r.pdf ➤ „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Rawa Mazowiecka za 2023 rok” zamieszczona została na stronie internetowej miasta pod adresem: https://www.rawamazowiecka.pl/plik,18330,analiza-stanu-gospodarki-odpadami-komunalnymi-2023-r.pdf

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023**

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
41.	Kontrola mieszkańców w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: STRAŻ MIEJSKA W RAWIE MAZOWIECKIEJ</u> W 2023 r. na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zostało przeprowadzonych 51 kontroli w zakresie posiadania umów i dokumentów potwierdzających wykonanie usługi polegającej na odbiorze odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie miasta Rawa Mazowiecka. Wszystkie kontrole zostały zakończone wynikiem pozytywnym.
42.	Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W dniu 5 listopada 2022 r. Miasto Rawa Mazowiecka podpisało umowę z WFOŚiGW w Łodzi na dofinansowanie w formie dotacji zadania pn.: „Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Rawa Mazowiecka”. Koszt całkowity zadania wyniósł 5 606,50 zł, w tym: 4 471,00 zł stanowiło kwotę dotacji z WFOŚiGW w Łodzi, a 1 135,50 zł pochodziło z budżetu miasta Rawa Mazowiecka. Realizowane zadanie obejmowało odbiór, transport, unieszkodliwianie azbestu i wyrobów zawierających azbest z 9 nieruchomości położonych na terenie miasta w ilości 14,42 Mg. ➤ W 2023 r. zostało zrealizowane zadanie pn.: „Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Rawa Mazowiecka”. Obejmowało ono odbiór, transport i unieszkodliwienie azbestu i wyrobów zawierających azbest z 9 nieruchomości położonych na terenie miasta Rawa Mazowiecka. Łącznie odebrano 18,46 Mg azbestu za kwotę 8 986,18 zł. Dotacja z WFOŚiGW w Łodzi wyniosła 1 668,00 zł.
43.	Aktualizacja inwentaryzacji azbestu i wyrobów zawierających azbest	Niezrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> W latach 2022 - 2023 Miasto Rawa Mazowiecka nie przeprowadzało inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Pozyskano dotację na przeprowadzenie inwentaryzacji w 2024 roku.
44.	Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat prawidłowej gospodarki odpadami komunalnych	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W związku ze świadczeniem na rzecz Miasta Rawa Mazowiecka usługi polegającej na odbiorze i transporcie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych w 2023 r., firma Eneris Surowce Usługi S.A przeprowadziła 3 akcje edukacyjne w szkołach podstawowych na terenie miasta w zakresie działań edukacyjnych. Akcje skierowane były do uczniów klas trzecich. Każda akcja podzielona została na dwa panele. Pierwszy obejmował prezentację, podczas której dzieci nabyły wiedzę w zakresie ochrony środowiska i prawidłowej segregacji odpadów. Drugi panel obejmował interaktywny quiz wiedzy, tzw. „koło zagadek”, polegający na dopasowaniu odpadów do odpowiedniego kosza. <u>PODMIOT REALIZUJĄCY: ZGO AQUARIUM SP. Z O.O.</u> ➤ W drugiej połowie 2023 roku Spółka ZGO AQUARIUM zorganizowała kampanie edukacyjną pn. „Dawaj przykłady segreguj odpady”. W ramach wydarzenia odbył się konkurs plastyczny na „Maskotki ZGO AQUARIUM” oraz w dniu 17.09.2023 r. zorganizowano piknik edukacyjny z licznymi atrakcjami m.in. warsztaty edukacyjne, zabawy i gry plenerowe obejmujące

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023*

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
			zagadnienia środowiskowe dotyczące prawidłowej gospodarki odpadami. Uczestnicy otrzymywali gadżety odpadowe i rośliny ozdobne. Wręczono nagrody laureatom w/w konkursu plastycznego oraz zaprezentowano pluszowe maskotki wykonane zgodnie ze zwycięskimi projektami. Podsumowaniem kampanii było nakręcenie filmiku edukacyjnego promującego gospodarke odpadami. Koszt realizacji zadania wyniósł 135.221,03 zł brutto.
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE			
45.	Bieżące utrzymanie zieleni urządzonej na terenie Miasta Rawa Mazowiecka	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W 2022 r. na utrzymanie zieleni na terenie miasta wydatkowano 572 835,61 zł. ➤ W 2023 r. na utrzymanie zieleni na terenie miasta wydatkowano 1 206 945,54 zł. ➤ W ramach zadania realizowano m.in. prace pielęgnacyjne i porządkowe na terenie Parku Miejskiego oraz skwerów miejskich, usługi utrzymania zrewitalizowanego centrum miasta, utrzymanie czystości i pielęgnację zieleni miejskiej na terenach przylegających bezpośrednio do mieszkalnych budynków wielorodzinnych, usługi ukwiecenia miasta, usługi utrzymania zieleni w pasach drogowych wraz z ciągami pieszymi, zakup roślin do nasadzeń zastępczych, nasadzenia i pielęgnację roślin.
46.	Pielęgnacja drzewostanu i wykonywanie nowych nasadzeń	Zrealizowane	
47.	Utrzymanie i przeglądy stanu pomników przyrody	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> W latach 2022-2023 przeprowadzono prace pielęgnacyjne dwóch pomników przyrody polegające na wykonaniu: cięć korygujących zmniejszających parametry korony drzewa, cięć sanitarnych, wiązań elastycznych typu Cobra, lekkiego powierzchniowego rozluźnienie struktury gleby oraz lekkiego odciążenia pojedynczych przeciążonych konarów i gałęzi.
48.	Projekt „Rawa się zieleni”	Niezrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> Odstąpiono od planów realizacji projektu.
49.	Utrzymanie infrastruktury leśnej w dobrym stanie	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: NADLEŚNICTWO SKIERNIEWICE</u> W latach 2022-2023 na terenie Miasta Rawa Mazowiecka w ramach zabiegów utrzymania i zagospodarowania lasu został wykonany zabieg trzebieży późnej na powierzchni 0,29 ha. Dodatkowo z uwagi na brak potrzeb oraz odporność drzewostanów przed szkodliwymi owadami we wnioskowanym okresie nadleśnictwo nie podejmowało działań w ramach ochrony lasu, a także ochrony przeciwpożarowej. Ponadto w obrębie ewidencyjnym Miasta Rawa Mazowiecka nie prowadzono działań związanych z tworzeniem infrastruktury turystyczno-edukacyjnej ze względu na rozproszenie oraz niską powierzchnię gruntów będących w zarządzie nadleśnictwa.
50.	Ochrona ppoż., budowa dróg pożarowych oraz monitoring występowania szkodników w lasach	Zrealizowane	
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI			
51.	Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych	Niezrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> W latach 2022-2023 nie prowadzono akcji edukacyjno-informacyjnych oraz ćwiczeń w przedmiotowym zakresie.

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023**

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
52.	Utrzymanie jednostki OSP oraz wsparcie w zakresie wyposażenia do prowadzenia działań ratowniczych, zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom oraz zagrożeniom środowiska i zdrowia człowieka wynikającym z nadzwyczajnych zdarzeń	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ Wydatki poniesione na działalność bieżącą OSP w 2022 r. wyniosły 114 379,82 zł. ➤ Wydatki poniesione na działalność bieżącą OSP w 2023 r. wyniosły 107 214,00 zł. ➤ Wydatkowane środki to dotacja na działalność statutową jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Rawie Mazowieckiej, realizującej zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa wodnego. Środki są wykorzystane głównie na: zakup paliwa i części zamiennych do samochodów operacyjnych, zakup środków czystości i innych materiałów oraz remonty pojazdów i pomieszczeń. ➤ Zakup sprzętu dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Rawie Mazowieckiej – zadanie zrealizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego 2023 - w ramach zadania zakupiono ubranie bojowe dwuczęściowe oraz 3 szt. skafandrów. Koszt zadania wyniósł 16 000,00 zł.
OBSZAR INTERWENCJI: EDUKACJA EKOLOGICZNA			
53.	Kontynuacja publikacji materiałów informacyjnych na temat programów ekologicznych, zmian w tych programach, jak również informacji z dziedziny ekologii zarówno na stronie internetowej miasta jak i w prasie lokalnej	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> Na stronie internetowej miasta oraz w lokalnych mediach na bieżąco zamieszczane są informacje i materiały dotyczące programów takich jak: „Czyste Powietrze”, „Mój Prąd”, „Mój Elektryk”, „Moja Woda”, „Moje Ciepło”, „Ciepłe Mieszkanie” czy programu usuwania wyrobów azbestowych.
54.	Warsztaty plenerowe i konkursy ekologiczne	Zrealizowane	<u>PODMIOT REALIZUJĄCY: MIASTO RAWA MAZOWIECKA</u> ➤ W 2022 r. został przeprowadzony konkurs pod nazwą „Rawa Mazowiecka Miastem Kwiatów i Zieleni”. Założeniem konkursu było podniesienie estetyki miasta, a także właściwe zagospodarowanie i czystość otoczenia oraz pobudzenie aktywności inicjatyw mieszkańców w zakresie dbałości o środowisko naturalne. Konkurs skierowany był do mieszkańców domów jedno i wielorodzinnych. Konkurs został rozpoczęty w miesiącu kwietniu, a zakończony w miesiącu listopadzie. Na konkurs wpłynęło 18 zgłoszeń w trzech kategoriach spełniających wymagane kryteria: ogródki przydomowe 2 zgłoszenia, ogródki przyblokowe 11 zgłoszeń, balkony 5 zgłoszeń. Komisja konkursowa przyznała trzy pierwsze miejsca w pierwszej kategorii, trzy drugie miejsca w drugiej kategorii i dwa trzecie miejsca w trzeciej kategorii. Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali nagrody pieniężne w postaci bonów oraz dyplomy i wyróżnienia. ➤ W 2023 r. po raz kolejny przeprowadzono konkurs pod nazwą „Rawa Mazowiecka Miastem Kwiatów i Zieleni”. Do konkursu wpłynęło 29 zgłoszeń w trzech kategoriach: ogród 3 zgłoszenia, ogródki przyblokowe 17 zgłoszeń, balkon 9 zgłoszeń. Komisja konkursowa przyznała w kategorii pierwszej trzy pierwsze miejsca, zaś w kategorii drugiej i trzeciej - pierwsze, drugie i trzecie miejsce. Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali nagrody pieniężne w postaci bonów oraz dyplomy i wyróżnienia.

*RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023*

Lp.	Wyznaczone zadanie	Stan realizacji zadania	Podmiot realizujący oraz opis/przykłady realizacji zadania
55.	Systematyczna współpraca z WFOŚiGW w Łodzi - udział w akcjach, programach organizowanych przez fundusz	Zrealizowane	PODMIOT REALIZUJĄCY: PLACÓWKI OŚWIATOWE ➤ W Przedszkolu Miejskim nr 1 w 2022 r. rozpoczęto realizację zadania „Zdrowie a środowisko”. W przedszkolu był ponadto realizowany Program Profilaktyczny Państwowej Inspekcji Sanitarnej pod nazwą „Czyste powietrze wokół nas”. W przedszkolu były realizowane projekty o tematyce ekologicznej, takie jak „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”, „Z darami natury świat nie jest ponury”, „Gramy w zielone” czy „Mała fabryka eksperymentów”. ➤ W Przedszkolu Miejskim nr 2 co roku organizowane są uroczystości: Dzień Ziemi, Święto Niezapominajki, Dzień Lasu i Zadrzewień, Dzień Pszczoły, Święto Marchewki, „Przyroda w wierszach” – Konkurs Recytatorski, „Zielony Festiwal Niezapominajki” – Międzyprzedszkolny Konkurs Piosenki Ekologicznej, Pikniki Ekologiczne z udziałem rodziców „Zielona Kraina w Niezapominajce”, udział w akcji WFOŚiGW w Łodzi: „Dzień Dziecka z EkoSkrzatem”, Happening: „Chroń przyrodę z Niezapominajką”, udział w Pikniku Rodzinnym. ➤ Edukacja Ekologiczna pn. „Nasze Ekologiczne Pracownie” - Szkoła Podstawowa nr 2 otrzymała ze środków WFOŚiGW w Łodzi dofinansowanie na realizację zadania pn. „Utworzenie ekopracowni w Szkole Podstawowej nr 2 im. Marii Konopnickiej w Rawie Mazowieckiej”.
56.	Edukacja ekologiczna - upowszechnianie wiedzy na temat segregacji odpadów i ochrony środowiska poprzez działania edukacyjno-promocyjne z udziałem szkół podstawowych	Zrealizowane	
57.	„Zielona Kraina” - Nasze ekologiczne pracownie	Zrealizowane	
58.	Edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach	Zrealizowane	

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji

2.2. Efekty realizacji Programu Ochrony Środowiska – analiza porównawcza

W niniejszym rozdziale dokonano porównania Rawy Mazowieckiej z wytypowanymi gminami miejskimi o zbliżonym potencjale społeczno-gospodarczym pod względem wybranych wskaźników opisujących i wpływających na stan środowiska naturalnego.

Przeprowadzona analiza porównawcza pozwoli wdrożyć skuteczniejszą strategię w zakresie ochrony środowiska (wskazać kluczowe obszary interwencji) na terenie Rawy Mazowieckiej dzięki identyfikacji mocnych i słabych stron na tle reprezentatywnej grupy miast.

Do analizy porównawczej z Rawą Mazowiecką wytypowano następujące miasta (gminy miejskie): Chełmno, Rypin, Ozorków, Gostynin, Przasnysz, Sierpc, Chodzież, Koło oraz Złotów. Podstawową charakterystykę ww. miast przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Podstawowa charakterystyka miast wytypowanych do analizy porównawczej z Rawą Mazowiecką w zakresie wskaźników opisujących i wpływających na stan środowiska

Miasto	Województwo	Liczba mieszkańców (31.12.2023 r.)	Powierzchnia [km ²]	Dochody budżetowe w 2023 r. [mln zł]
Chełmno	kujawsko-pomorskie	18 052	13,6	104,9
Rypin	kujawsko-pomorskie	15 379	11,0	93,7
Ozorków	łódzkie	18 064	15,5	105,6
Gostynin	mazowieckie	16 986	32,4	94,6
Przasnysz	mazowieckie	16 357	25,2	99,2
Sierpc	mazowieckie	16 941	18,6	96,1
Chodzież	wielkopolskie	17 321	12,8	97,9
Koło	wielkopolskie	19 417	13,9	125,0
Złotów	wielkopolskie	18 138	11,6	111,2
Rawa Mazowiecka	łódzkie	15 941	14,3	110,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pozycję Rawy Mazowieckiej na tle reprezentatywnej grupy miast pod względem wybranych parametrów opisujących i wpływających na stan środowiska naturalnego przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 3. Pozycja Rawy Mazowieckiej na tle reprezentatywnej grupy miast pod względem wybranych wskaźników opisujących i wpływających na stan środowiska naturalnego

Obszar interwencji	Analizowany wskaźnik	Wartość wskaźnika dla danego miasta										POZYCJA RAWY MAZ.
		Chełmno	Rypin	Ozorków	Gostynin	Przasnysz	Sierpc	Chodzież	Koło	Złotów	Rawa Maz.	
jakość powietrza	Średnie roczne stężenie benzo(a)pirenu w 2023 r. (źródło: GIOŚ) [ng/m ³]	1,9	1,3	1,3	0,9	1,2	1,0	1,6	1,6	1,4	2,6	1/10
jakość powietrza	Średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM _{2,5} w 2023 r. (źródło: GIOŚ) [μg/m ³]	13,9	13,3	12,1	12,4	12,0	12,8	13,5	15,1	12,7	12,6	7/10
jakość powietrza	Średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM ₁₀ w 2023 r. (źródło: GIOŚ) [μg/m ³]	18,9	21,0	20,4	18,6	19,4	21,4	21,0	25,0	19,8	25,8	1/10
jakość powietrza, świadomość ekologiczna mieszkańców	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie w ramach programu „Czyste Powietrze” (w okresie 01.04.2022 - 31.12.2023) (źródło: NFOŚiGW) [szt.]	103	159	166	148	314	192	81	169	120	106	8/10
jakość powietrza, świadomość ekologiczna mieszkańców	Poziom wypełnienia bazy CEEB (źródło: GUNB) (stan na 12.04.2023)	85%	82%	73%	79%	80%	80%	81%	81%	89%	81%	4/10
jakość powietrza	Stopień gazyfikacji (źródło: GUS) (stan na 31.12.2023)	84,7%	6,9%	9,3%	16,7%	4,9%	22,0%	94,9%	13,6%	22,9%	78,9%	3/10
jakość powietrza, klimat akustyczny	Długość dróg rowerowych (źródło: GUS) (stan na 31.12.2022) [km]	5,9	4,7	7,2	14,0	23,6	4,0	20,7	16,4	27,5	7,3	6/10
jakość powietrza, klimat akustyczny	Udział dróg gminnych o nawierzchni twardej ulepszonej (źródło: GUS) (stan na 31.12.2022)	91,7%	79,8%	59,8%	76,7%	79,3%	65,2%	86,2%	66,8%	94,4%	87,8%	3/10

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023**

Obszar interwencji	Analizowany wskaźnik	Wartość wskaźnika dla danego miasta										POZYCJA RAWY MAZ.
		Chełmno	Rypin	Ozorków	Gostynin	Przasnysz	Sierpc	Chodzież	Koło	Złotów	Rawa Maz.	
jakość powietrza, klimat akustyczny	Liczba czynnych przystanków autobusowych (źródło: GUS) (stan na 31.12.2022 r.) [szt.]	24	12	34	38	36	23	76	39	16	43	2/10
promieniowanie PEM	Natężenie PEM w punkcie pomiarowym zlokalizowanym na terenie miasta w latach 2022-2023 (źródło: GIOŚ) [V/m]	1,0	0,3	0,9	0,3	1,8	0,4	1,7	1,5	0,8	0,8	6/10
promieniowanie PEM, świadomość ekologiczna mieszkańców	Zużycie energii elektrycznej w gosp. domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. (źródło: GUS) [kWh]	626,2	697,2	922,2	630,6	828,1	647,5	702,9	612,9	678,5	720,4	3/10
jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa	Stopień skanalizowania (źródło: GUS) (stan na 31.12.2022)	99,2%	96,9%	80,1%	82,2%	87,8%	77,6%	93,9%	89,2%	96,2%	88,0%	6/10
jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa, świadomość ekologiczna mieszkańców	Zużycie wody w gosp. domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. (źródło: GUS) [m³]	32,0	31,0	30,8	32,1	33,1	33,2	34,4	34,2	29,8	32,5	5/10
jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa	Straty wody podczas procesu zbiorowego zaopatrzenia miasta w 2023 r. (źródło: GUS) [tys. m³]	100,4	71,2	65,3	115,4	137,1	104,7	85,0	178,3	30,7	92,7	6/10
gospodarowanie odpadami, świadomość ekologiczna mieszkańców	Masa odpadów komunalnych wytworzonych przez 1 mieszkańca w 2023 r. (źródło: GUS) [kg]	344	387	395	433	367	377	371	415	308	454	1/10
gospodarowanie odpadami, świadomość ekologiczna mieszkańców	Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2023 r. (źródło: GUS)	44,3%	38,0%	37,4%	35,0%	44,4%	23,5%	38,7%	32,8%	41,4%	34,2%	8/10
gospodarowanie odpadami	Masa wyrobów azbestowych pozostających do usunięcia (stan na 07.2024) (źródło: Baza Azbestowa) [Mg]	713,1	862,7	452,0	569,3	998,4	2 005,0	1 167,9	3 611,0	545,6	553,9	8/10

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RAWA MAZOWIECKA ZA LATA 2022-2023**

Obszar interwencji	Analizowany wskaźnik	Wartość wskaźnika dla danego miasta										POZYCJA RAWY MAZ.
		Chełmno	Rypin	Ozorków	Gostynin	Przasnysz	Sierpc	Chodzież	Koło	Złotów	Rawa Maz.	
gleby, powierzchnia ziemi	Udział powierzchni miasta objętej MPZP (źródło: GUS) (stan na 31.12.2023 r.)	88,2%	11,3%	8,8%	14,2%	10,3%	76,0%	98,8%	51,2%	17,8%	100,0%	1/10
gleby, zasoby przyrodnicze	Zmiana powierzchni gruntów leśnych w ostatnim 10-leciu (lata 2014-2023) (źródło: GUS) [ha]	+1,2	-6,7	-0,3	+0,4	+4,8	-11,3	+6,8	+0,3	+3,0	+8,1	1/10
zasoby przyrodnicze	Powierzchnia terenów zieleni urządzonej (źródło: GUS) (stan na 31.12.2023 r.) [ha]	103,7	40,0	43,0	29,2	23,2	25,0	24,0	34,0	115,8	97,0	3/10
zasoby przyrodnicze	Liczba pomników przyrody (źródło: GUS) (stan na 31.12.2023 r.) [szt.]	39	9	25	8	1	3	4	7	13	5	7/10

Źródło: opracowanie własne

Z porównania poszczególnych wskaźników uwzględnionych w powyższej tabeli wynika, iż Rawa Mazowiecka na tle reprezentatywnej grupy miast wypada **korzystnie** pod względem:

- stopnia gazyfikacji,
- udziału dróg gminnych o nawierzchni twardej ulepszonej,
- liczby czynnych przystanków autobusowych (stopień rozwoju transportu zbiorowego),
- masy wyrobów azbestowych pozostających do usunięcia i unieszkodliwienia,
- udziału powierzchni miasta objętej MPZP,
- przyrostu powierzchni gruntów leśnych,
- powierzchni terenów zieleni urządzonej.

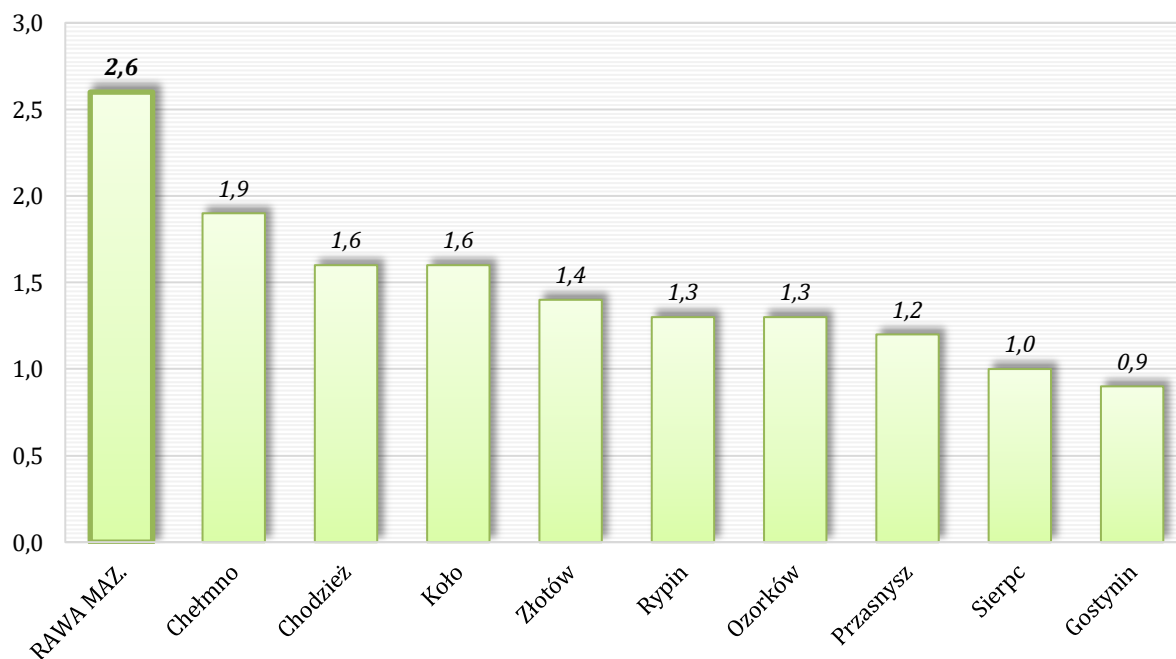
Natomiast do **niekorzystnych** wskaźników charakteryzujących Rawę Mazowiecką na tle pozostałych miast zaliczyć należy m.in.:

- najgorszą jakość powietrza w zakresie stężenia benzo(a)pirenu,
- najgorszą jakość powietrza w zakresie stężenia pyłu zawieszonego PM10,
- wysokie zużycie energii elektrycznej w gosp. domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca,
- najwyższą ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca,
- niski stopień selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- niską liczbę pomników przyrody.

Pozostałe rozpatrywane wskaźniki tj. m.in. długość dróg rowerowych, poziom natężenia promieniowania elektromagnetycznego, stopień skanalizowania, zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca czy straty wody podczas procesu zbiorowego zaopatrzenia, na tle pozostałych miast, plasują Rawę Mazowiecką w środku stawki.

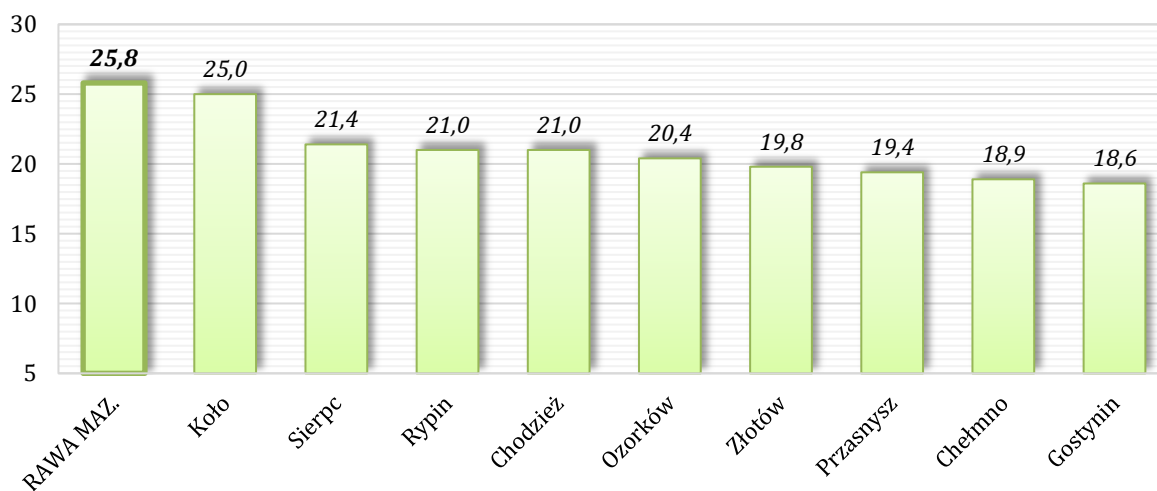
W związku z powyższym priorytet realizacyjny na terenie Miasta Rawa Mazowiecka powinny mieć zadania z zakresu poprawy jakości powietrza (dot. ograniczenia emisji komunalnej oraz komunikacyjnej) oraz zadania z zakresu poprawy systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (dot. minimalizacji/ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów oraz wzrostu stopnia selektywnej zbiórki odpadów).

Na kolejnych wykresach przedstawiono porównanie wartości wybranych wskaźników opisujących i wpływających na stan środowiska dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych analizowanych miast.

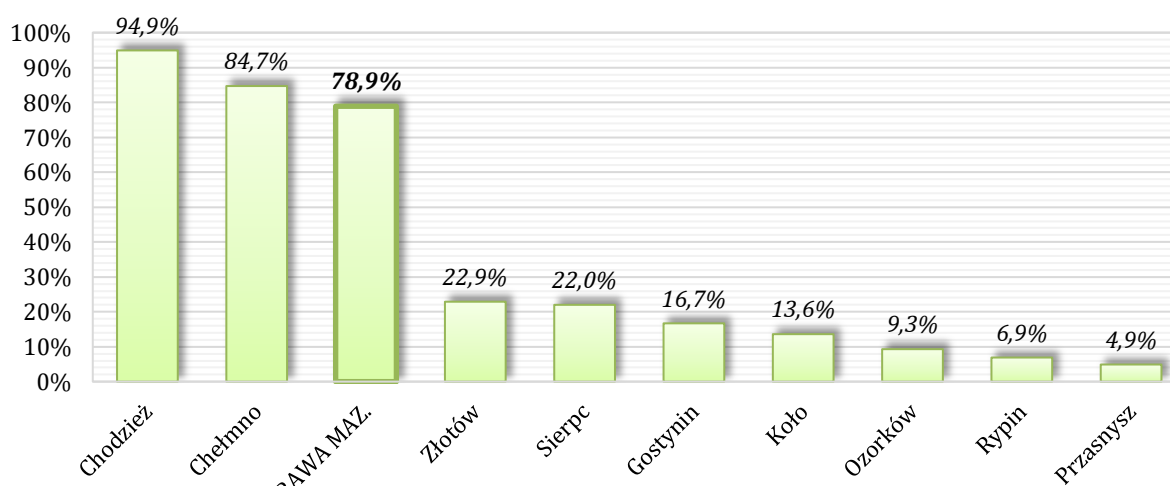
**Wykres 1. Średnie stężenie benzo(a)pirenu w powietrzu w 2023 r. [ng/m³]
– wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast**

Źródło: opracowanie własne

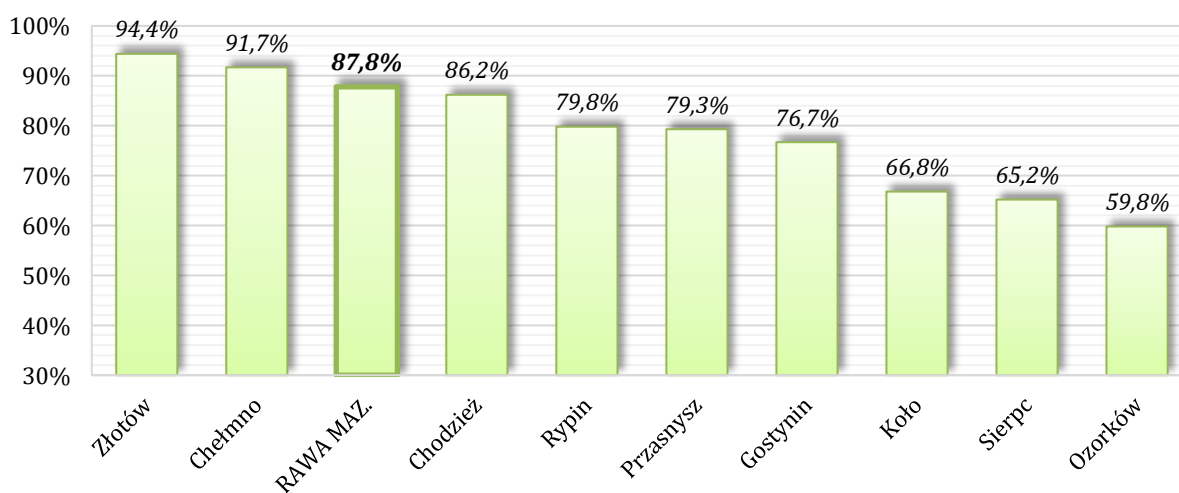
Wykres 2. Średnie stężenie pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu w 2023 r. [ng/m³]
- wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast

Źródło: opracowanie własne

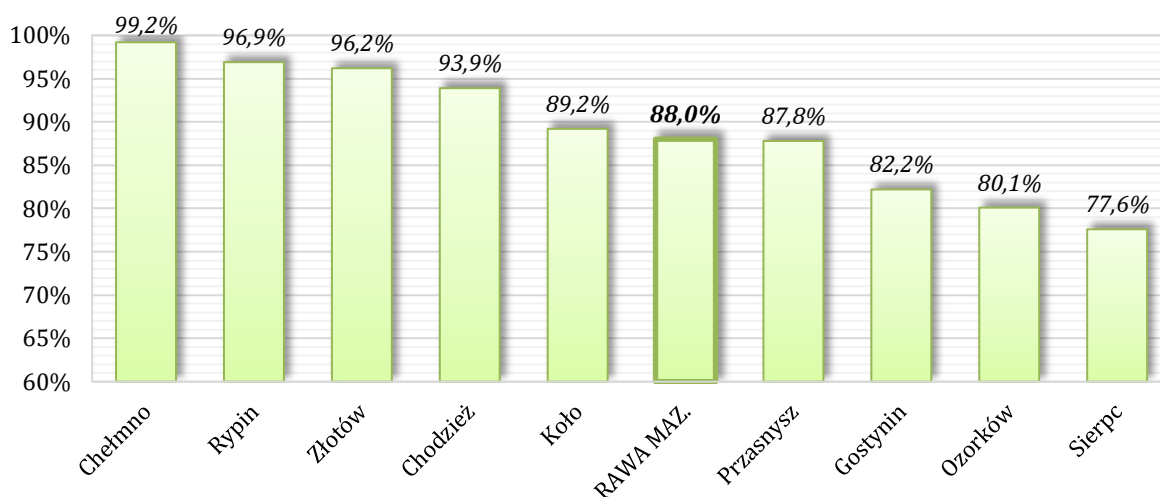
Wykres 3. Stopień gazyfikacji (stan na 31.12.2023 r.)
- wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast

Źródło: opracowanie własne

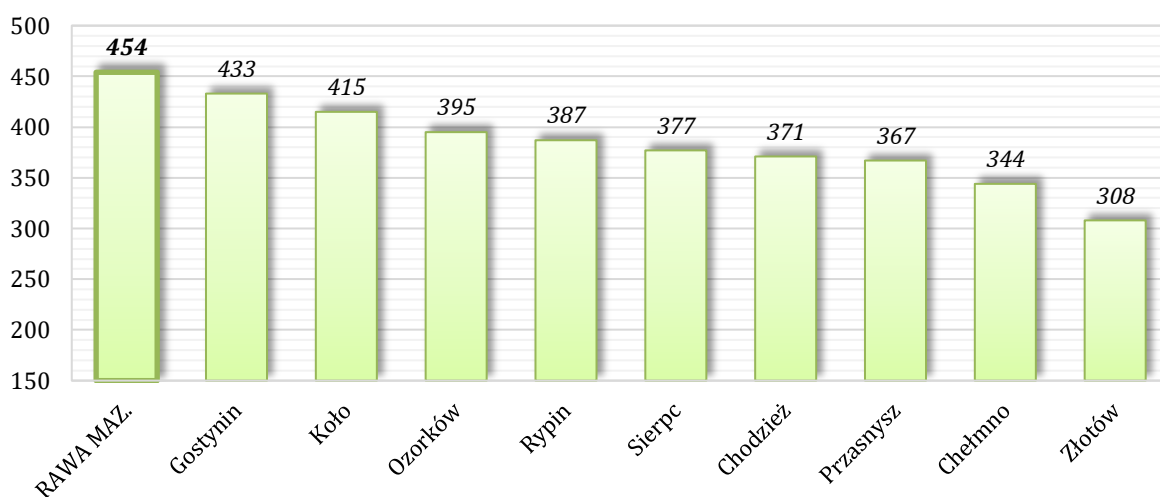

Wykres 4. Udział dróg gminnych o nawierzchni twardej ulepszonej (stan na 31.12.2022 r.)
- wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast

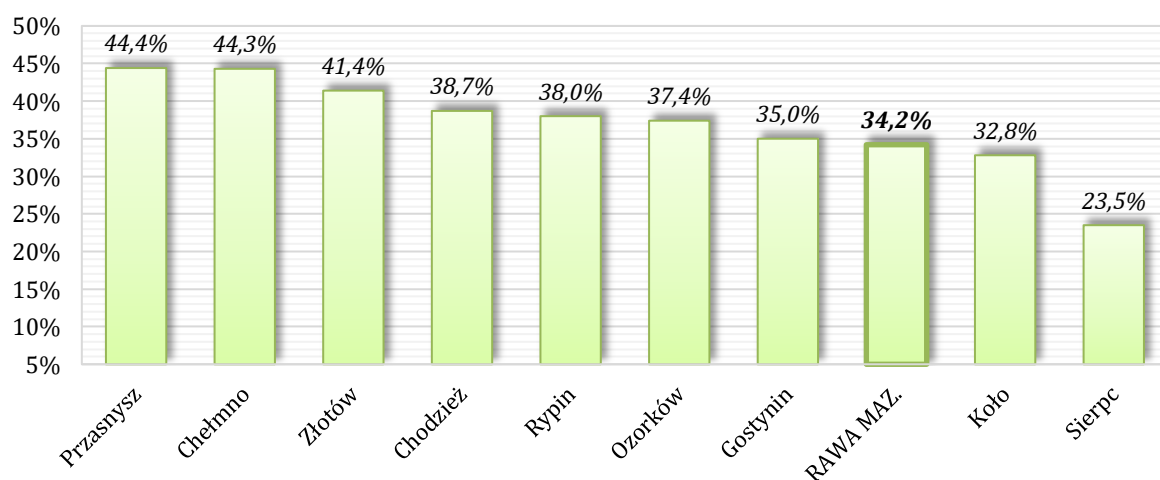
Źródło: opracowanie własne

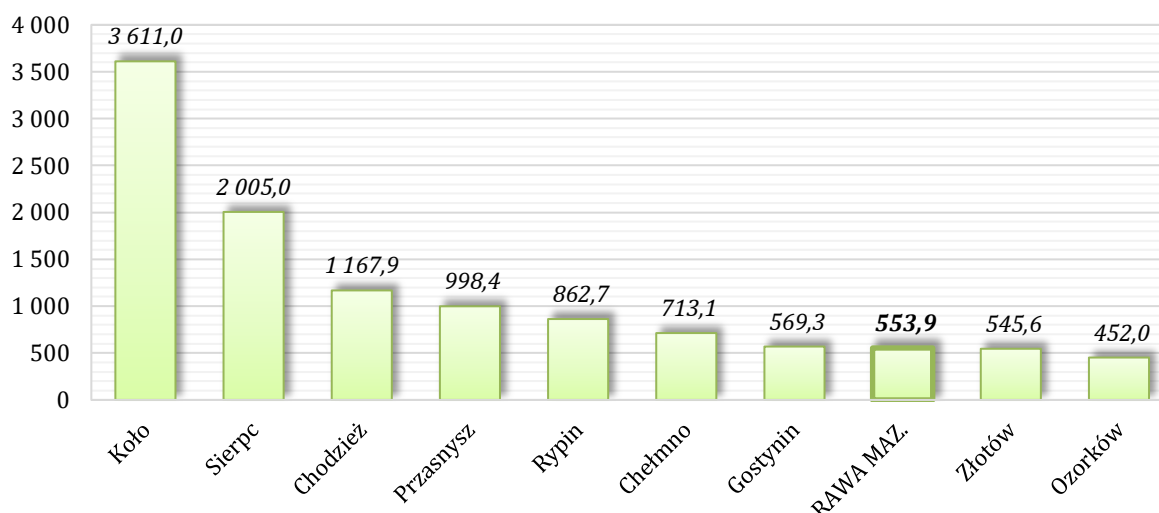
Wykres 5. Stopień kanalizacji (stan na 31.12.2022 r.)
- wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast
Źródło: opracowanie własne

Wykres 6. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez 1 mieszkańca w 2023 r. [kg]
- wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast
Źródło: opracowanie własne

Wykres 7. Udział odpadów komunalnych odebranych w sposób selektywny w 2023 r.
- wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast
Źródło: opracowanie własne

**Wykres 8. Ilość wyrobów azbestowych pozostających do usunięcia [Mg] (stan na 07.2024 r.)
– wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast**

Źródło: opracowanie własne

3. PODSUMOWANIE

W latach 2022-2023 na terenie Miasta Rawa Mazowiecka realizowano szereg zadań wpływających na ochronę i poprawę stanu poszczególnych komponentów środowiska.

W zakresie ochrony jakości powietrza miasto zrealizowało zadanie polegające na modernizacji energetycznej hali sportowej przy ul. Tatar. RAWiK Sp. z o.o. zrealizował zadanie pn. „Dostawa, montaż i uruchomienie instalacji fotowoltaicznych (PV) wraz z systemem monitoringu” polegające na budowie 3 instalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 180 kWp zlokalizowanych na oczyszczalni ścieków, przepompowni ścieków przy ul. Jerozolimskiej i SUW Kolejowa. W latach 2022-2023 (IV oraz V nabór) w ramach Programu Priorytetowego „Mój Prąd” Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie udzielił pomocy finansowej (dotacji) w łącznej wysokości 305 050,00 zł beneficjentom z obszaru Miasta Rawa Mazowiecka na realizację zadań z zakresu budowy przydomowych (prosumenckich) instalacji fotowoltaicznych. Wsparcia udzielono łącznie dla 51 mikroinstalacji fotowoltaicznych o łącznej mocy 344,960 kW. Całkowity koszt realizacji przydomowych instalacji fotowoltaicznych w ramach programu „Mój Prąd” na terenie miasta wynosi 1 692 737,25 zł (III i IV nabór). Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w latach 2022-2023 podpisał z beneficjentami (osobami fizycznymi) z obszaru Miasta Rawa Mazowiecka 116 umów w ramach programu „Czyste Powietrze” na dofinansowanie zadań z zakresu modernizacji energetycznej jednorodzinnych budynków mieszkalnych (wymiana przestarzałych urządzeń grzewczych oraz termomodernizacja). Łączna kwota udzielonej pomocy finansowej (dotacje) w ramach podpisanych umów wynosi 3 477 556 zł. Głównym przedsięwzięciem inwestycyjnym o strategicznym znaczeniu realizowanym przez Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., do którego spółka rozpoczęła przygotowania, jest budowa elektrociepłowni. Obiekt ma zastąpić ciepłownię osiedlową, zabezpieczając w ciepło na długie lata mieszkańców i innych odbiorców. W 2023 r. wykonano w tym celu m.in. odwierty geologiczne i geotechniczne, zrealizowano też jedną z dwóch części dokumentacji projektowej infrastruktury technicznej. Kontynuowano również procedurę kompletowania niezbędnych dokumentów w celu ubiegania się o dofinansowanie zewnętrzne na budowę elektrociepłowni.

Do najważniejszych inwestycji drogowych zrealizowanych na terenie miasta w latach 2022-2023 zaliczyć należy następujące zadania: modernizacja ulic Gąsiorowskiego, Braci Świderskich, A. Urbańskiego oraz Jeżowskiej, przebudowa ulicy Jana III Sobieskiego oraz remont ulicy Łowickiej, budowa ulicy Fredry; przebudowa ulicy Słowackiego oraz przebudowa ul. Tomaszowskiej od ul. Konstytucji do Ronda im. Św. Jana Pawła II.

W zakresie gospodarowania wodami oraz gospodarki wodno-ściekowej RAWiK Sp. z o.o. prowadził prace związane z modernizacją oczyszczalni ścieków (m.in. dostawa, montaż i uruchomienie kraty hakowej, modernizacja stacji zlewnej, remont wirówki do odwadniania osadów czy zakup mieszałki do komory zbiornika osadu przefermentowanego). W zakresie infrastruktury sieciowej zrealizowano: renowację kanalizacji sanitarnej w ul. Zwolińskiego, przebudowę sieci wodociągowej – przejście pod trasą S8 wraz z budową sieci wodociągowej pomiędzy ul. Gąsiorowskiego i Opoczyńską oraz przebudowę sieci wodociągowej w rejonie skrzyżowania ul. Tomaszowskiej i Przemysłowej.

W latach 2022-2023 realizowano prace z zakresu opracowywania dokumentacji technicznej oraz środowiskowej dla zadania polegającego na połączeniu zbiorników wodnych Dolna i Tatar. Połączenie zbiorników zrealizowane będzie poprzez likwidację zapory dzielącej zbiorniki, zasypaniu istniejącego tam jazu (żelbetowa budowla hydrotechniczna), pogłębieniu zbiornika Tatar, uformowaniu skarp zbiornika, budowie mostu łączącego oba brzegi zbiornika, budowie drogi eksploatacyjnej wokół nowej części zbiornika, która stanowić będzie kontynuację istniejącej ścieżki pieszo-rowerowej. W roku 2023 zakończono badania przyrodnicze fauny i flory w obrębie inwestycji. Zaktualizowano Raport Oceny Oddziaływania na Środowisko. Projektant przekazał projekt budowlany. W trakcie realizacji pozostaje etap opracowania dokumentacji technicznej. Inwestor jednocześnie jest w trakcie procedury uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia połączenia zbiorników wodnych. Wartość poniesionych/zakontraktowanych kosztów to 354 854,30 zł.

W 2023 r. zrealizowano zadanie polegające na umocnieniu brzegów zbiornika Dolna. W wyniku przeprowadzonych prac na zbiorniku nastąpiło wzmocnienie gruntu w obrębie rurociągu napływowego w Małej Elektrowni Wodnej. Prowadzone były roboty naprawcze przy zaporze czołowej oraz roboty budowlane przy zaporze bocznej lewej. Odtworzone zostały: kanał rurowy przy rowie opaskowym, sieć kontrolno-pomiarowa zbiornika – piezometry i repery. Na zbiorniku Tatar natomiast zostały wykonane roboty na zaporze czołowej poprzez zagęszczenie i uzupełnienie gruntu zapory oraz odbudowana została wierzchnia warstwa utwardzenia zapory. Koszt inwestycji wyniósł 2.044.958,39 zł. Zadanie zostało dofinansowane z budżetu Samorządu Województwa Łódzkiego w wysokości 150 tys. zł, w ramach naboru wniosków w zakresie renowacji zbiorników małej retencji w celu zapobiegania skutkom suszy „Renowacja zbiorników wodnych”.

W 2022 r. łącznie z terenu miasta odebrano 7 775,140 Mg odpadów komunalnych, w tym 5 014,670 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, co stanowi 64,5%. Koszt odbioru i transportu odpadów w 2022 roku wyniósł 1 316 492,87 zł, natomiast koszt zagospodarowania odpadów wyniósł 1 880 038,53 zł. W 2022 r. Miasto Rawa Mazowiecka osiągnęło poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w wysokości 25,1% (wymagany poziom w 2022 r. wynosił 25%).

W 2023 r. łącznie z terenu miasta odebrano 7 310,645 Mg odpadów komunalnych, w tym 4 808,670 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, co stanowi 65,8%. Koszt odbioru i transportu odpadów w 2023 roku wyniósł 1 635 026,00 zł, natomiast koszt zagospodarowania odpadów wyniósł 2 009 540,40 zł. W 2023 r. Miasto Rawa Mazowiecka osiągnęło poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych w wysokości 28,8% (wymagany poziom w 2023 r. wynosił 35%).

W latach 2022-2023 realizowano również zadanie pn. „Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Rawa Mazowiecka”, w ramach którego z terenu miasta usunięto 32,88 Mg wyrobów zawierających azbest z 18 nieruchomości. Łączny koszt zadania w analizowanych latach wyniósł 14 592,68 zł.

W ramach ochrony zasobów przyrodniczych miasta realizowano m.in. prace pielęgnacyjne i porządkowe na terenie Parku Miejskiego oraz skwerów miejskich, usługi utrzymania zrewitalizowanego centrum miasta, utrzymanie czystości i pielęgnację zieleni miejskiej na terenach przylegających bezpośrednio do mieszkalnych budynków wielorodzinnych, usługi ukwiecenia miasta, usługi utrzymania zieleni w pasach drogowych wraz z ciągami pieszymi, zakup roślin do nasadzeń zastępczych, nasadzenia i pielęgnację roślin. Przeprowadzono również prace pielęgnacyjne dwóch pomników przyrody – dębów szypułkowych.

W Raporcie dokonano porównania Rawy Mazowieckiej z wytypowanymi gminami miejskimi o zbliżonym potencjale społeczno-gospodarczym pod względem wybranych wskaźników opisujących i wpływających na stan środowiska naturalnego. Przeprowadzona analiza porównawcza pozwoli wdrożyć skuteczniejszą strategię w zakresie ochrony środowiska (wskazać kluczowe obszary interwencji) na terenie Rawy Mazowieckiej dzięki identyfikacji mocnych i słabych stron na tle reprezentatywnej grupy miast. Do analizy porównawczej z Rawą Mazowiecką wytypowano następujące miasta (gminy miejskie): Chełmno, Rypin, Ozorków, Gostynin, Przasnysz, Sierpc, Chodzież, Koło oraz Złotów.

Do niekorzystnych wskaźników charakteryzujących Rawę Mazowiecką na tle ww. miast zaliczyć należy m.in.:

- najgorszą jakość powietrza w zakresie stężenia benzo(a)pirenu,
- najgorszą jakość powietrza w zakresie stężenia pyłu zawieszonego PM10,
- wysokie zużycie energii elektrycznej w gosp. domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca,
- najwyższą ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca,
- niski stopień selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- niską liczbę pomników przyrody.

W związku z powyższym priorytet realizacyjny na terenie Miasta Rawa Mazowiecka powinny mieć zadania z zakresu poprawy jakości powietrza (dot. ograniczenia emisji komunalnej oraz komunikacyjnej) oraz zadania z zakresu poprawy systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (dot. minimalizacji/ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów oraz wzrostu stopnia selektywnej zbiórki odpadów). W związku ze złą jakością wód powierzchniowych na terenie miasta i regionu należy również w dalszym ciągu realizować inwestycje z zakresu rozwoju i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (w celu poprawy jakości wód), a także inwestycje z zakresu zwiększania i odtwarzania retencji naturalnej oraz na terenach zurbanizowanych (błękitno-zielona infrastruktura) w celu ograniczenia i łagodzenia skutków suszy oraz przeciwdziałaniu postępującym zmianom klimatycznym.

SPIS TABEL

Tabela 1. Opis realizacji zadań zaplanowanych do wykonania w ramach „Programu Ochrony Środowiska” w latach 2022-2023.....	5
Tabela 2. Podstawowa charakterystyka miast wytypowanych do analizy porównawczej z Rawą Mazowiecką w zakresie wskaźników opisujących i wpływających na stan środowiska.....	25
Tabela 3. Pozycja Rawy Mazowieckiej na tle reprezentatywnej grupy miast pod względem wybranych wskaźników opisujących i wpływających na stan środowiska naturalnego	26

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Średnie stężenie benzo(a)pirenu w powietrzu w 2023 r. [ng/m ³] – wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast.....	29
Wykres 2. Średnie stężenie pyłu zawieszonego PM ₁₀ w powietrzu w 2023 r. [ng/m ³] – wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast	30
Wykres 3. Stopień gazyfikacji (stan na 31.12.2023 r.) – wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast.....	30
Wykres 4. Udział dróg gminnych o nawierzchni twardej ulepszonej (stan na 31.12.2022 r.) – wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast	30
Wykres 5. Stopień kanalizacji (stan na 31.12.2022 r.) – wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast	31
Wykres 6. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez 1 mieszkańca w 2023 r. [kg] – wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast	31
Wykres 7. Udział odpadów komunalnych odebranych w sposób selektywny w 2023 r. – wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast	31
Wykres 8. Ilość wyrobów azbestowych pozostających do usunięcia [Mg] (stan na 07.2024 r.) – wartość dla Rawy Mazowieckiej na tle pozostałych miast	32